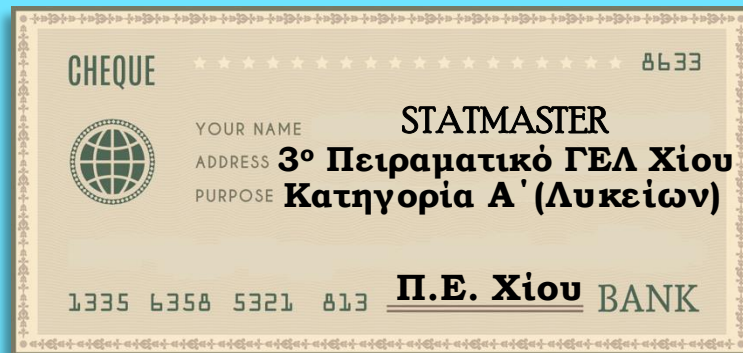

**Διάρθρωση και Μεταβολές
του Εμπορίου στην Ελλάδα
2021-2023**

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος της ανάλυσης είναι η στατιστική διερεύνηση της περιφερειακής διάρθρωσης και της οικονομικής δυναμικής του Τομέα Ζ κατά την περίοδο 2021–2023.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΣΤΟΧΟΙ

- Ανάλυση** της περιφερειακής κατανομής των επιχειρήσεων του Τομέα Ζ για την τριετία 2021-2023.
- Μελέτη** της σχέσης μεταξύ προστιθέμενης αξίας και συνόλου απασχολούμενων στον Τομέα Ζ για το έτος 2023.
- Διατύπωση** πρότασης πολιτικής για την ενίσχυση του εμπορίου, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας.
- Διερεύνηση** της εξέλιξης του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων του Τομέα Ζ και της συμμετοχής κάθε περιφέρειας

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- **Μελετήσαμε** προσεκτικά τα ζητούμενα μεγέθη που πρέπει να απεικονίσουμε
- **Αντλήσαμε** τα δεδομένα μας από τους πίνακες της ΕΛΣΤΑΤ.
- **Υπολογίσαμε** τα ποσοστά που χρειαζόντουσαν για να παρουσιαστούν τα μεγέθη και η συμμετοχή των Περιφερειών.
- **Δημιουργήσαμε** ψηφιακά τα διαγράμματα και κάναμε τις απαραίτητες προσαρμογές για τις ανάγκες της παρουσίασης.
- **Οργανώσαμε** τη δομή και τη σχεδίαση της παρουσίασης.
- **Αναλύσαμε** τα δεδομένα που προέκυψαν από τα διαγράμματα.
- **Εξαγάγαμε** τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη μελέτη.
- **Συντάξαμε** την πρότασή μας για την κατανομή των πόρων του Υπουργείου Ανάπτυξης.

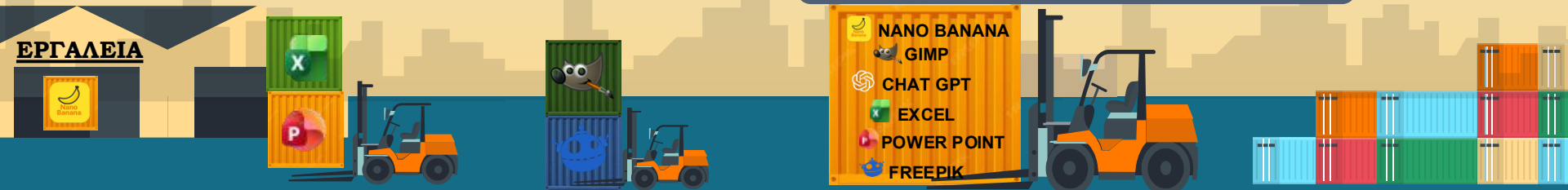
Βιβλιογραφία

Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται προέρχονται από τις Στατιστικές Διάρθρωσης των Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2021 - 2023

NANO BANANA
GIMP
CHAT GPT
EXCEL
POWER POINT
FREEPIK

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Αριθμός επιχειρήσεων: το πλήθος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον Τομέα Ζ

Ορισμοί και Μεταβλητές για την κατανόηση της μελέτης

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών προς μεταπώληση: οι αγορές αγαθών που προορίζονται για μεταπώληση σε τρίτους χωρίς περαιτέρω επεξεργασία.

Ακαθάριστες επενδύσεις σε υλικά αγαθά: οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται εντός του έτους σε νέα ή υφιστάμενα υλικά κεφαλαιουχικά αγαθά, ανεξαρτήτως αν αυτά αποκτήθηκαν με αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση ή παράχθηκαν για ίδια χρήση, με ωφέλιμο βίο μεγαλύτερο του ενός έτους.

Καθαρός κύκλος εργασιών: το σύνολο των ποσών που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών προς τρίτους.

Αξία παραγωγής: η αξία του συνόλου των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρήγαγε η επιχείρηση μέσα στο έτος, όπως προκύπτει από τις πωλήσεις, συν τις μεταβολές στα αποθέματα και τις μεταπωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών.

Προστιθέμενη αξία: εκφράζει την οικονομική αξία που «προσθέτει» η επιχείρηση στα αγαθά και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιεί για την παραγωγή της. Με απλά λόγια, δείχνει πόσο συμβάλλει η επιχείρηση (ή ένας κλάδος) στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Υπολογίζεται αφαιρώντας από την αξία της παραγωγής την αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που αγοράστηκαν από άλλες επιχειρήσεις (τις λεγόμενες ενδιάμεσες εισροές). Όσο υψηλότερη είναι η προστιθέμενη αξία, τόσο μεγαλύτερη είναι η συμβολή της επιχείρησης ή του τομέα στην οικονομία, καθώς αντανακλά την παραγωγή νέου πλούτου και όχι απλώς τη μεταπώληση προϊόντων.

Συνολικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών: η αξία όλων των αγαθών και των υπηρεσιών που αγοράστηκαν στη διάρκεια της χρήσης για κατανάλωση στην παραγωγική διαδικασία ή για μεταπώληση, εξαιρουμένων των κεφαλαιουχικών αγαθών (των οποίων η κατανάλωση καταγράφεται ως κατανάλωση παγίου κεφαλαίου).

Αριθμός μισθωτών και αυτοαπασχολουμένων: ο συνολικός αριθμός των ατόμων που εργάζονται στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων ιδιοκτητών, των συνεταιριών και των μελών της οικογένειας που εργάζονται αμισθί, καθώς και των ατόμων που εργάζονται εκτός της επιχείρησης, αλλά ανήκουν σε αυτήν και αμείβονται από αυτήν.

Αριθμός μισθωτών: ο αριθμός των ατόμων που εργάζονται για έναν εργοδότη με σύμβαση απασχόλησης και λαμβάνουν αμοιβή με μορφή ημερομισθίων, μισθών, επιδομάτων, δωρεάν παροχών, πληρωμής με το κομμάτι ή αμοιβής σε είδος.

Περιφερειακή κατανομή του Τομέα Z

Απο την ανάλυση του ποσοστού συμμετοχής των Περιφερειών στον συνολικό αριθμό επιχειρήσεων του Τομέα Z για την περίοδο 2021-2023, μπορούν να εξαχθούν τα ακόλουθα βασικά συμπεράσματα:

Περιφέρεια	2021	2022	2023
ΑΤΤΙΚΗ	34,11	34,22	34,23
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	18,79	18,84	18,87
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	6,47	6,44	6,41
ΚΡΗΤΗ	6,34	6,30	6,34
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	5,85	5,80	5,84
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	5,17	5,19	5,18
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	5,00	4,98	4,97
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	4,60	4,58	4,58
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	4,28	4,32	4,33
ΗΠΕΙΡΟΣ	2,69	2,67	2,65
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	2,53	2,53	2,52
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2,27	2,25	2,23
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1,91	1,88	1,86

Αρχικά, παρατηρείται ότι η **Αττική** συγκεντρώνει σταθερά το μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων του Τομέα Z και στα

τρία έτη. Το ποσοστό της παραμένει υψηλό και εμφανίζει οριακή αύξηση κατά τη

διάρκεια της τριετίας, γεγονός που επιβεβαιώνει τον κυρίαρχο ρόλο της Περιφέρειας

Αττικής ως κύριου οικονομικού και επιχειρηματικού κέντρου της χώρας. Η

συγκέντρωση αυτή σχετίζεται με το μέγεθος του πληθυσμού, την ανάπτυξη των

υπηρεσιών και τη μεγαλύτερη ζήτηση για δραστηριότητες του συγκεκριμένου τομέα.

Δεύτερον, η **Κεντρική Μακεδονία κατατάσσεται σταθερά στη δεύτερη θέση, με**

σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό από την Αττική, αλλά σαφώς υψηλότερο από τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Η συμμετοχή της

παρουσιάζει σταθερότητα κατά την εξεταζόμενη περίοδο 2021-2023, γεγονός που υποδηλώνει σταθερή επιχειρηματική δραστηριότητα

στον Τομέα Z, χωρίς έντονες διακυμάνσεις. Από τις **υπόλοιπες Περιφέρειες με τα υψηλότερα ποσοστά για το 2023, δηλαδή τη**

Θεσσαλία, τη Δυτική Ελλάδα και την Κρήτη, προκύπτει ότι **τα ποσοστά τους είναι παραπλήσια μεταξύ τους και σημαντικά**

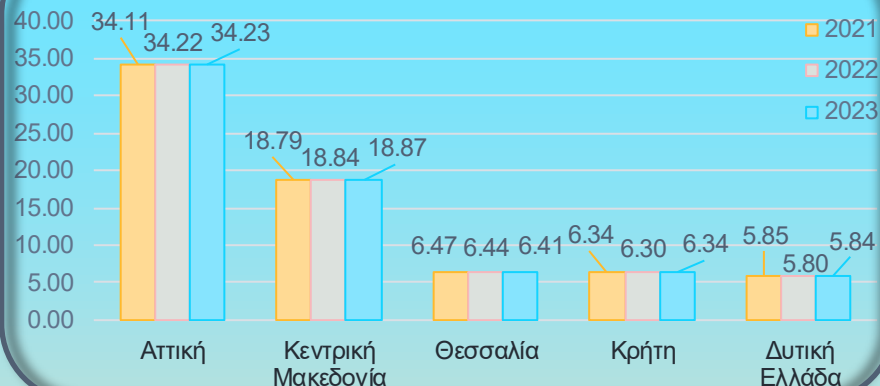
χαμηλότερα από εκείνα των δύο πρώτων Περιφερειών. Η εικόνα αυτή δείχνει ότι η γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων του

Τομέα Z χαρακτηρίζεται από έντονη συγκέντρωση σε λίγες μεγάλες Περιφέρειες, ενώ οι υπόλοιπες έχουν μικρότερο, αλλά σταθερό

μερίδιο. Επιπλέον, η τριετής εξέλιξη των πέντε αυτών Περιφερειών δείχνει γενικά μικρές μεταβολές και υψηλό βαθμό σταθερότητας. **Δεν**

παρατηρούνται σημαντικές αυξομειώσεις ή ανακατατάξεις στην κατάταξη των 5 Περιφερειών κατά την τριετία 2021-2023.

Συμμετοχή των Περιφερειών στον τομέα Z (%)

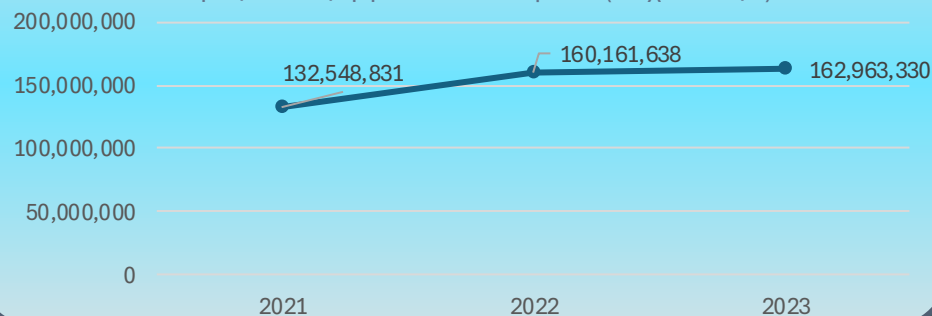
Τέλος, η σταθερή υπεροχή της Αττικής και, σε μικρότερο βαθμό, της Κεντρικής Μακεδονίας υπογραμμίζει τη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων του Τομέα Z στα μεγάλα αστικά και οικονομικά κέντρα της χώρας. Το ποσοστό της παραμένει υψηλό και εμφανίζει οριακή αύξηση στη τριετία

Κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του Τομέα Z

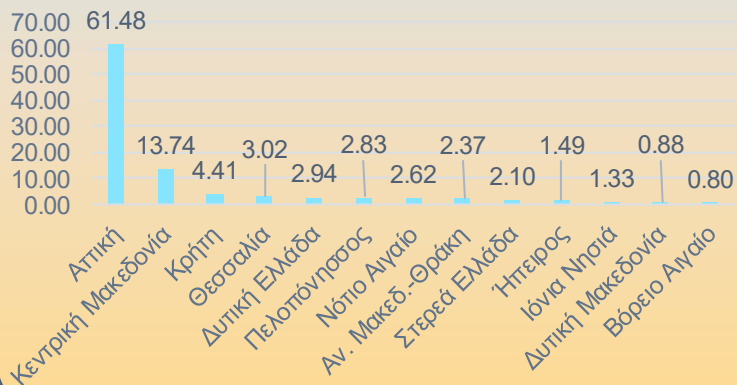
Συμμετοχή (%) Περιφερειών στον Καθαρό Κύκλο Εργασιών στον Τομέα Z (2021-2023)

Καθαρός κύκλος εργασιών του Τομέα Z (σε χιλιάδες €)

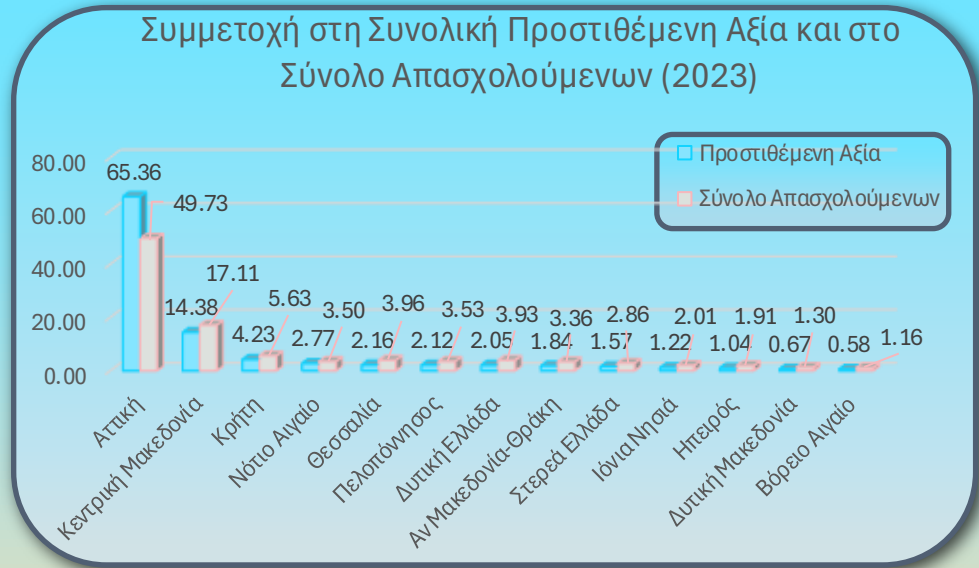

Συμβολή στον καθαρό κύκλο εργασιών του Τομέα Z (2023)

Ο συνολικός Καθαρός Κύκλος Εργασιών του Τομέα Z κατά την περίοδο 2021-2023 παρουσιάζει ανοδική πορεία. Ειδικότερα, το 2021 ανήλθε σε 132,5 δισ.€, το 2022 αυξήθηκε σημαντικά σε 160,2 δισ. €, ενώ το 2023 διαμορφώθηκε σε 163 δισ. €. Συνεπώς, παρατηρείται έντονη αύξηση μεταξύ 2021 και 2022 και μικρότερη, αλλά θετική, μεταβολή μεταξύ 2022 και 2023, γεγονός που δείχνει συνολικά ανάπτυξη του Τομέα Z στην εξεταζόμενη τριετία. Η συμβολή των Περιφερειών στον συνολικό Καθαρό Κύκλο Εργασιών του Τομέα Z για το 2023 δείχνει έντονη γεωγραφική συγκέντρωση. Η **Αττική** συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό, **61,48%** του συνόλου, γεγονός που επιβεβαιώνει τον κυρίαρχο ρόλο της οικονομικά. Ακολουθεί η **Κεντρική Μακεδονία** με **13,74%**, ενώ τρίτη είναι η **Κρήτη** με **4,41%**. Οι υπόλοιπες Περιφέρειες συμμετέχουν με σαφώς μικρότερα ποσοστά (περίπου 0,8%-3%) Οι τρεις Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμβολή στον Καθαρό Κύκλο Εργασιών του Τομέα Z είναι η Αττική, η Κεντρική Μακεδονία και η Κρήτη. Η Αττική διατηρεί σταθερά ποσοστό γύρω στο **62%**, η Κεντρική Μακεδονία κινείται περίπου στο **14%** χωρίς σημαντικές μεταβολές, ενώ η **Κρήτη** εμφανίζει μικρή αλλά σταδιακή αύξηση της συμμετοχής της.

	Προστιθέμενη Αξία	Σύνολο Εργαζομένων
ΑΤΤΙΚΗ	65,36	49,73
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14,38	17,11
ΚΡΗΤΗ	4,23	5,63
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2,77	3,50
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2,16	3,96
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2,12	3,53
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	2,05	3,93
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	1,84	3,36
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1,57	2,86
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	1,22	2,01
ΗΠΕΙΡΟΣ	1,04	1,91
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,67	1,30
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0,58	1,16

Στον παραπάνω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσοστά συμμετοχής των Περιφερειών της χώρας στη συνολική Προστιθέμενη Αξία και στο Σύνολο Απασχολούμενων του Τομέα Ζ για το έτος 2023. Τα ποσοστά εκφράζουν τη συμβολή κάθε Περιφέρειας στο συνολικό μέγεθος της επικράτειας. Από τα αποτελέσματα παρατηρείται έντονη συμμετοχή της Περιφέρειας Αττικής και στα δύο μεγέθη, η οποία συμμετέχει με **65,36%** στη **συνολική Προστιθέμενη Αξία** και με **49,73%** στο **σύνολο των απασχολούμενων**. Η **Κεντρική Μακεδονία** καταλαμβάνει τη **δεύτερη θέση**, με ποσοστό **14,38%** στην **Προστιθέμενη Αξία** και **17,11%** στο **σύνολο απασχολούμενων**. Παρουσιάζεται σχετικά μεγαλύτερη συμβολή στην απασχόληση από ό,τι στην προστιθέμενη αξία. Η μεγάλη διαφορά από την Περιφέρεια Αττικής είναι επακόλουθο της αστικοποίησης και της μεγάλης συγκέντρωσης εργατικού δυναμικού στην πρωτεύουσα. Στις περισσότερες από τις **λοιπές Περιφέρειες (όπως τη Θεσσαλία, τη Δυτική Ελλάδα, την Πελοπόννησο και την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη)**, παρατηρείται **μεγαλύτερη συμμετοχή** στο σύνολο των απασχολούμενων απ' ό,τι στην **Προστιθέμενη Αξία**, γεγονός που υποδηλώνει χαμηλή παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο. Μέσω της γραφικής απεικόνισης καθίσταται σαφές τόσο η **κυρίαρχη θέση της Αττικής** όσο και οι **διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στις υπόλοιπες Περιφέρειες**. Συνολικά, τα αποτελέσματα αναδεικνύουν την **άνιση κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας στον Τομέα Ζ** και επιβεβαιώνουν τη **συγκέντρωση της παραγωγικής δυναμικότητας στο μητροπολιτικό κέντρο της χώρας**.

Πρόταση Χρηματικής κατανομής

Για την κατανομή των **100 εκ.€** του Υπουργείου Ανάπτυξης διατηρείται το μικτό κριτήριο:

90 εκ.€ κατανέμονται αναλογικά με συντελεστή **65%** βάσει συνόλου απασχολούμενων και **35%** βάσει προστιθέμενης αξίας, ενώ **10 εκ.€** κατευθύνονται στοχευμένα σε απομακρυσμένες και δημογραφικά ευάλωτες Περιφέρειες. Η επιλογή αυτή αντανακλά τη διπλή στόχευση της πολιτικής:

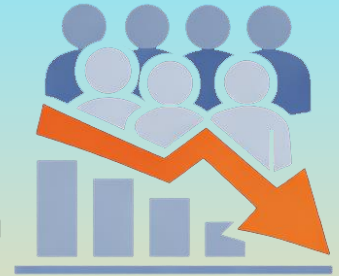
- **Αφενός** τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας
- **Αφετέρου** τη διατήρηση της απασχόλησης.

Η Αττική συγκεντρώνει **65,36%** της προστιθέμενης αξίας αλλά **49,73%** της απασχόλησης: αν λαμβανόταν υπόψη μόνο η παραγωγικότητα, θα απορροφούσε δυσανάλογο μερίδιο. Με το μικτό σύστημα, η ισχυρή της θέση αναγνωρίζεται, αλλά χωρίς να «κλειδώνει» σχεδόν ολόκληρο τον προϋπολογισμό. Αντίστοιχα, η Κεντρική Μακεδονία και η Κρήτη ωφελούνται από τη βαρύτητα της απασχόλησης, καθώς διατηρούν σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας σε σχέση με το μερίδιό τους στην προστιθέμενη αξία. Συνολικά, η εικόνα δείχνει έντονη χωρική συγκέντρωση του εμπορίου σε λίγες Περιφέρειες, αλλά και μια πιο «απλωμένη» κατανομή των θέσεων εργασίας.

Το προτεινόμενο σχήμα προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στη λογική της αποδοτικότητας και στη λογική της συνοχής. Δεν τιμωρεί τις δυναμικές Περιφέρειες, αλλά ούτε αφήνει τις μικρότερες να μείνουν στο περιθώριο. Με λίγα λόγια, η κατανομή δεν είναι απλώς μια τεχνική άσκηση ποσοστών: είναι μια επιλογή πολιτικής φιλοσοφίας: στήριξη εκεί όπου παράγεται αξία, αλλά και εκεί όπου εργάζονται άνθρωποι.

Το δε αποθεματικό των **10 εκ.€** λειτουργεί ως «βαλβίδα εξισορρόπησης», προσθέτοντας την απαραίτητη ευελιξία ώστε η πολιτική να προσαρμόζεται στις πραγματικές ανάγκες της Περιφέρειας και όχι μόνο στους αριθμούς. Ενισχύονται, έτσι, ουσιαστικά οι Περιφέρειες που είναι επιρρεπείς στο δημογραφικό πρόβλημα και δημιουργούνται επιπλέον κίνητρα προσέλκυσης κόσμου στις επαρχιακές Περιφέρειες

Συμπεράσματα

Η ανάλυση των στοιχείων της **ΕΛΣΤΑΤ** για την περίοδο 2021–2023 ανέδειξε σημαντικά ευρήματα σχετικά με τη διάρθρωση και τη δυναμική του **Τομέα Ζ** (Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών) στις 13 Περιφέρειες της χώρας.

Αρχικά, ως προς την περιφερειακή κατανομή των επιχειρήσεων, διαπιστώνεται ότι η **Αττική** συγκεντρώνει σταθερά το μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων του **Τομέα Ζ**, ενώ ακολουθούν με σημαντική απόκλιση η **Κεντρική Μακεδονία** και άλλες μεγάλες Περιφέρειες. Η διαχρονική σύγκριση δείχνει ότι η κατανομή παραμένει σχετικά σταθερή, γεγονός που υποδηλώνει διαχρονική συγκέντρωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Όσον αφορά τον **Καθαρό Κύκλο Εργασιών**, παρατηρείται σημαντική αύξηση από το 2021 στο 2022 και διατηρείται σχετικά σταθερός έως το 2023. Η οικονομική δραστηριότητα είναι έντονα συγκεντρωμένη στην πρωτεύουσα, καθώς η **Αττική** παράγει πάνω από το ήμισυ του συνολικού κύκλου εργασιών, με την Κεντρική Μακεδονία και την Κρήτη να ακολουθούν αρκετά παρακάτω.

Σχετικά με την **Προστιθέμενη Αξία** και το **Σύνολο Απασχολούμενων** για το 2023, τα ποσοστά συμμετοχής των Περιφερειών παρουσιάζουν παρόμοια εικόνα με εκείνη των προηγούμενων μεγεθών, γεγονός που δείχνει ότι οι Περιφέρειες με ισχυρή οικονομική δραστηριότητα συμβάλλουν καθοριστικά τόσο στη δημιουργία πλούτου όσο και στη διατήρηση θέσεων εργασίας. Συνολικά, ο **Τομέας Ζ** παρουσιάζει αναπτυξιακή δυναμική κατά την εξεταζόμενη τριετία, μετά και από την περίοδο του κορωνοϊού, με έντονη όμως γεωγραφική συγκέντρωση της δραστηριότητας στα μεγάλα εμπορικά κέντρα. Τα ευρήματα της ανάλυσης μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για τον σχεδιασμό στοχευμένων πολιτικών ενίσχυσης του εμπορίου και της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης. Η κατανομή των κονδυλίων που προτείναμε, εξομαλύνει τις περιφερειακές ανισότητες και παράλληλα ενισχύει τις ισχυρές Περιφέρειες